

Terry Pratchett (1948 – 2015): Čaroprávnost (ze série Úžasná zeměplocha) (1987)

Struktura zkoušky:

I. Beletristický text:

A. Literární druh a žánr, umělecký směr / tvůrčí skupina, literárněhistorický kontext, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B. 1. Doba a místo (děje);

2. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

3. Námět, témata, hlavní motivy;

4. Zvláštnosti kompozice;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti.

Bábi si sedla ke kuchyňskému stolu.

„Víš, většina kouzel vůbec neexistuje,“ usmála se najednou na Esk. „Je důležité znát ty pravé byliny, umět pozorovat počasí, vědět, jak se chovají zvířata. A taky samozřejmě, jak se chovají lidé.“

„A to je všechno?“ zeptala se s hrůzou Esk.

„Všchno?“ To je po čertech velké sousto,“ odpověděla jí Bábi, „ale ne, to není všechno. Ještě jsou tady ty další věci.“

„A naučíš mě je taky?“

„To chce svůj správný čas. Není potřeba, aby ses už teď začala předvádět.“ (...)

Pak se ztratily i poslední zbytky sněhu ze stinných míst a horami se rozletěly jarní větry. Vzduch v lesích začal vonět nahnílým listím a pryskyřicí. Několik jarních kvítků sebralo odvalu, rozhodlo se čelit nočním mrazíkům a vylétly první včely.

„Podívej se na včely,“ prohlásila Bábi Zlopočasná, „to jsou skutečná kouzla.“

Opatrně zvedla víko na prvním úlu.

„Včeličky ti dají medovinu, vosk, med. Včeličky jsou skutečně úžasné. A kromě toho jim vládne královna.“

(...)

Bábi se znovu usmála.

„To jsi řekla přesně. To je totiž taky jeden druh kouzel, abys věděla.“

„Co, vědět věci?“

„Vědět věci, které ostatní nevědí,“ vysvětlovala Bábi. Opatrně položila královnu nazpět mezi její poddané a zavřela víko úlu.

„Myslím, že už je načase, aby ses naučila pár tajemství,“ dodala.

Konečně, pomyslela si Esk.

„Ale nejdřív musíme vyjádřit svou úctu úlu,“ prohlásila Bábi. potom vyslovila velké písmeno „Ú“.

Tomáš Pospíšil. Vtip, komedie a parodie v díle Terryho Pratchetta (bakalářská diplomová práce)

Pratchett ve svých knihách využívá tvůrčích postupů vtipu, komedie a parodie. Postavení těchto pojmů a jejich vztah ke komičnu je u jednotlivých badatelů rozdílný. Tato práce vychází z Boreckého taxonomie komična, podle které je komično nadřazeným prvkem všech ostatních komických jevů. Toto tvrzení zastávají také Schopenhauer, Freud a Bergson. Ve způsobu komického diskursu potom Borecký rozpoznává čtyři nuance, jimiž jsou ironie, humor, naivita a absurdita. Vtip, komedii a parodii pak Borecký řadí k pojmům vztahujícím se k vedlejším prvkům komična. Tyto prvky se mohou pohybovat v rozmezí ironie, humoru, naivity a absurdity.

Druhý text je příkladem odborné studentské práce; snadno najdeme doklady tohoto žánru: odborné výrazy často cizího původu, slovesa v přítomném čase se týkají především

mentálních/intelektuálních operací, jedním z hlavních témat textu je třídění zkoumaných jevů; vyskytují se odkazy na všeobecně uznávané myslitelské autority. významná role komična odlišuje Pratchetty knihy od jiných děl z žánru fantasy; bude nás zajímat váš názor na tento žánr i vaše zkušenost s ním. Zajímavá je i otázka cílového čtenáře Pratchettových knih; Babi nesděluje Esk nic světoborně převratného, ale vzal by dnešní čtenář tyto (výchovné/osvětové) informace v jiném balení – třeba od realistů předminulého století? Proč ano, proč ne? A konečně – last but not least: jakou roli v oblibě fantasy hrají překladatelé? (Pratchetty knihy překládal Pratchettův vrstevník Jan Kantůrek.)